

Валентина ДАЙНЕКО,

orcid.org/0009-0009-5480-9124

кандидат філологічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземних мов

Навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна) *valentynavdaineko@gmail.com*

Марія РОЖКОВА,

orcid.org/0000-0002-0891-8225

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри іноземних мов

Навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна) *maria0021@gmail.com*

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У КОНТЕКСТІ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ І ЦИФРОВИХ РІШЕНЬ

У статті охарактеризовано узгодження євроінтеграційного вектора підготовки перекладачів у сфері міжнародних відносин із термінологічним полем і цифровим освітнім середовищем з урахуванням жанрів інституційної комунікації Європейського Союзу. Показано, що в сучасних умовах від перекладача очікують не лише мовної компетентності, а й здатності діяти в нормативно-інституційних жанрах, зберігаючи юридичну точність та інституційний стиль висловлювання.

Метою дослідження є виявлення мовно-жанрових і термінологічних неузгодженостей, що виникають у процесі навчання та практики перекладу документів ЄС, а також обґрунтування їхнього зв'язку з терміно-цифровими практиками. Методологічну основу становлять жанровий аналіз і дискурсивно-прагматичний підхід, зіставне читання EN↔UKR автентичних матеріалів та текстоцентрична перевірка модальності (*shall, must, may*) і коректності інституційних найменувань (*European Council / Council of the EU*).

У результаті встановлено, що стійкі труднощі формуються на перетині трьох площин. По-перше, уніфікація термінів, потрібна для відтворюваності перекладацьких рішень, постійно стикається з національною варіативністю та інерцією довільних відповідників. По-друге, стрімке впровадження цифрових інструментів і засобів штучного інтелекту підвищує швидкість роботи, але не гарантує жанрової дисципліни та юридичної відповідальності без обов'язкової перевірки модальності, статусних назв і референцій. По-третє, мультидисциплінарність міжнародних відносин підсилює фрагментацію навчальних траєкторій, що ускладнює системне засвоєння жанрових формул і термінологічної культури.

Запропоновано механізм подолання виявлених неузгодженостей на основі авторитетних міжінституційних настанов, термінологічної верифікації за офіційними ресурсами, корпусних даних і процедур спільного редагування з фіксацією рішень у глосаріях. Наукова новизна полягає у робочому уточненні поняття «термінологічне поле» перекладача у сфері міжнародних відносин та у висвітленні зв'язку між узгодженістю термінів, жанрових формул і якістю перекладу. Практична значущість визначається можливістю інтеграції матриці узгодження у навчальні програми й інституційні практики, що підвищує відтворюваність перекладацьких рішень і надійність комунікації в євроінтеграційному контексті.

Ключові слова: євроінтеграція, термінологічне поле, жанри ЄС, підготовка перекладачів, цифрове середовище.

Valentyna DAINKO,*orcid.org/0009-0009-5480-9124**PhD in Philology, Professor,**Head of the Department of Foreign Languages**Educational and Scientific Institute of International Relations**of Taras Shevchenko National University of Kyiv**(Kyiv, Ukraine) valentynavdainko@gmail.com***Mariia ROZHKOVA,***orcid.org/0000-0002-0891-8225**PhD in Legal Studies,**Associate Professor at the Department of Foreign Languages**Educational and Scientific Institute of International Relations**of Taras Shevchenko National University of Kyiv**(Kyiv, Ukraine) mariia0021@gmail.com*

THE EURO-INTEGRATION VECTOR OF TRANSLATOR TRAINING IN THE CONTEXT OF TERMINOLOGICAL AND DIGITAL SOLUTIONS

The article characterises the alignment of the European-integration vector of translator training in international relations with the terminological field and the digital educational environment, taking into account the genres of European Union institutional communication. It is shown that contemporary professional expectations extend beyond language proficiency and require stable performance within regulatory and institutional genres while preserving legal precision and an institutional voice.

The aim of the study is to identify language-and-genre and terminological inconsistencies that occur in teaching and practising the translation of EU documents and to substantiate their relationship with terminological and digital practices. The methodological framework combines genre analysis and a discourse-pragmatic approach, comparative EN↔UKR reading of authentic materials, and a text-centred verification of modality (shall, must, may) together with the accurate rendering of institutional names and status designations (European Council / Council of the EU).

The findings indicate that persistent challenges arise at the intersection of three dimensions. First, terminological unification, which is necessary for repeatable translation decisions, continually confronts national variability and the inertia of ad hoc equivalents. Second, the rapid adoption of digital tools and artificial intelligence accelerates workflow but does not secure genre discipline and legal responsibility without mandatory checks of modality, status names, and references. Third, the multidisciplinary nature of international relations contributes to fragmented training trajectories, which complicates the systematic acquisition of genre formulas and terminological culture.

The paper outlines a mechanism for addressing the identified inconsistencies through authoritative interinstitutional guidance, terminological verification based on official resources, corpus-based evidence, and collaborative editing procedures supported by decision logging in shared glossaries. The scientific novelty lies in refining a working understanding of the “terminological field” of translators in international relations and in demonstrating the link between terminological alignment, genre formulas, and translation quality. The practical value consists in integrating the proposed alignment matrix into curricula and institutional practices, thereby enhancing the repeatability of translation decisions and the reliability of public communication in a European-integration context.

Key words: *European integration, terminological field, EU genres, translator training, digital environment.*

Постановка проблеми. Сучасні інституції, зокрема, Міністерство закордонних справ України, Верховна Рада України, Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв, органи державної влади та місцевого самоврядування, міжнародні організації, приватні компанії й національні комунікаційні майданчики, переважна більшість демонструють стійкий попит на якісних перекладачів, зокрема у сферах перекладу нормативно-правових актів ЄС, супроводу міжнародних переговорів, локалізації цифрових ресурсів і редагування офіційних документів. Звідси, стрімкі організаційні та технологічні зрушення посилюють цей попит і прискорюють потребу у

фахівцях, здатних працювати на перетині мовознавства, права Європейського Союзу та дипломатичної комунікації.

Державні установи й бізнес потребують якісного перекладу актів європейського права українською та, навпаки, українських нормативних текстів мовами Союзу; водночас, зростає запит на редагування, локалізацію, роботу з даними й цифровими ресурсами.

Від перекладача очікують не лише високого рівня володіння мовами, а й готовності діяти в реальних організаційних контекстах: від кабінного синхрону та послідовного перекладу до юридичного письма, редагування офіційних

документів і командної взаємодії з дипломатами, юристами, економістами та фахівцями з міжнародної інформації. Проблема полягає, по-перше, у розриві між аудиторною підготовкою студентів і реальними жанрами європейського правового та інституційного дискурсу (регламенти, директиви, рішення, комюніке, policy briefs). По-друге, у процесі роботи з цими жанрами виникають мовно-жанрові й термінологічні неузгодженості, що ускладнюють досягнення точності та узгодженості перекладу.

Додатковим чинником є виклики, пов'язані із застосуванням штучного інтелекту. Як наслідок, фіксується брак системної термінологічної культури й текстоцентричної роботи з автентичними матеріалами, тоді як цифрове освітнє середовище використовується фрагментарно. Поєднання зазначених складників із філологічно орієнтованим підходом (жанр-аналіз, текстова лінгвістика, прагматика, культура терміна) формує цілісну модель підготовки перекладачів, узгоджену з реальними жанрами європейського інституційного дискурсу та вимогами євроінтеграції.

Аналіз досліджень. У працях останніх років підкреслено вплив євроінтеграційних процесів, міжнародного права та міжкультурної взаємодії на зміст і форми мовної підготовки: інтеграція вищої освіти до європейського простору як чинник розвитку людського капіталу (Антонюк, 2021: 573–595); лінгвістичний супровід міжнародної діяльності (Білецька, 2020: 197–206); нормативно-інституційні рамки автономії ЗВО (Грабовенко, 2021: 44–49). У межах перекладознавства окреслено сучасні тенденції і ризики буквалізму в офіційно-діловому дискурсі (Гринько, Коваленко, 2023: 47–49; Притиченко, 2021: 222–225), розроблено стратегії усного перекладу для дипломатичного середовища (Дзюбановська, 2023: 170–175) та підкреслено вагу психологічної підготовки інтерпретатора (Наумова, Комісаров, 2024: 57–70).

Дидактичний вимір репрезентують праці про інноваційні технології у викладанні іноземних мов (Конопляник, 2020: 258–261) та організацію мовної підготовки в освітньо-інформаційному середовищі технічного університету (Пришупа, 2022: 197–201); водночас підкреслюється роль мовної політики у формуванні національної ідентичності (Дишук, 2023) і практичні вимоги до мовної підготовки дипломатів (Український дипломат...). Окремо наголошується на впливі глобалізаційних процесів і багатомовності держав-членів Союзу на перекладацьку практику та мовну політику (Юськів, Карпчук, 2021: 136–145), а також на спектрі умінь, необхідних переклада-

чеві майбутнього (Mirza, 2017). Для підготовки фахівців міжнародного профілю релевантні студії про специфіку дипломатичного перекладу в контексті глобалізаційних тенденцій (Куделько, Богатирець, 2024).

Переважає частина сучасних досліджень зосереджується на необхідності узгодження цілей і результатів підготовки перекладачів із жанрами інституційної комунікації, розвитку термінологічної культури та впровадженні сучасного цифрового середовища. Проте досі залишаються невирішені питання, зокрема пов'язані з браком корпусної бази EN↔UKR для нормативних жанрів, відсутністю усталених рубрик оцінювання жанрової відповідності, а також фрагментарністю практик тривалих стажувань і системного спільного редагування.

Мета статті - виявити мовно-жанрових неузгодженостей між стратегічними вимогами євроінтеграційного вектора та практиками термінологічного поля, а також у дослідженні ролі цифрового середовища у формуванні цілісної моделі підготовки перекладачів міжнародних відносин. Зосередження на науковому обґрунтуванні змісту понять «євроінтеграційний вектор», «термінологічне поле», «цифрове середовище», а також на виявленні якісних змін у підготовці перекладачів у сфері міжнародних відносин та мовно-жанрових і термінологічних неузгодженостей, що перешкоджають досягненню бажаних результатів і високої якості навчання іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Основний критерій результативності сучасного міжнародного освітнього середовища визначається рівнем мовної підготовки майбутніх перекладачів у галузі міжнародних відносин та їх здатністю застосовувати знання на практиці. Це зумовлює потребу в оновлених програмах, орієнтованих на формування висококваліфікованого перекладача. У стратегічних документах ЄС, зокрема в Європейській стратегії багатомовності (COM(2005)596), Болонському процесі та Рекомендаціях Ради ЄС «Про комплексний підхід до викладання й вивчення мов» (2019/C 189/03), визначаються вимоги до мовної освіти й цілі підготовки перекладачів. У стратегічному євроінтеграційному векторі на 2025–2030 роки додатково наголошується на інтеграції мовно-жанрової підготовки з цифровими інструментами та термінологічними ресурсами.

У нашому дослідженні підготовка перекладачів у євроінтеграційному контексті трактується як поєднання термінологічної, жанрової та цифрової складових навчального процесу, що забезпечує його цілісність і відповідність сучасним вимогам професійної підготовки.

Насамперед уточнимо, що у підготовці перекладачів у сфері міжнародних відносин «термінологічне поле» доцільно розуміти як системно організований простір понять і найменувань, пов'язаний із конкретними жанрами інституційної комунікації та правовими реаліями.

На відміну від загальномовного вжитку, тут слово набуває фіксованого значення в межах галузі, а його тлумачення спирається на усталені джерела: нормативні акти, а саме: регламенти, директиви та рішення з юридичною силою у державах-членах і наслідками для національних правопорядків; інституційні стильові настанови й методичні гіді такі, як офіційні правила укладання та перекладу документів у міжнародних інституціях; авторитетні терміноресурси, зокрема міжінституційні бази й словники з перевіреними еквівалентами, що забезпечують багатомовну узгодженість.

Приходимо думки, що термін існує не ізольовано, а в мережі зв'язків, що диктує послідовність уживання й уніфікацію формулювань у межах євроінтеграційного вектора, тобто узгодження навчальних цілей, очікуваних результатів та типових інституційних жанрів (зокрема регламенти, директиви, рішення, комюніке, policy briefs). Це означає, що вибір еквівалента, допустима варіантність і типовий контекст зумовлюються не уподобаннями перекладача, а функцією жанру та очікуваним правовим ефектом тексту.

Водночас уніфікація спирається передусім на міжінституційні настанови й терміноресурси, зокрема Interinstitutional Style Guide – міжінституційний стильовий довідник ЄС, який регламентує оформлення та мову документів, – і IATE – офіційну багатомовну термінологічну базу ЄС. Ці джерела є основними, але не єдиними орієнтирами у формуванні термінологічної узгодженості в межах євроінтеграційного простору.

З огляду на зазначене, послідовність уживання термінів стає умовою відтворюваності рішень у навчанні й практиці: формується стійкий ланцюг «поняття → термін → жанрова формула», що зменшує ризик буквалізмів, семантичних зсувів і стилістичної розмитості в офіційно-ділових текстах.

Отже, від цієї концептуальної рамки логічно перейти до внутрішньої організації терміносистеми: структура поля має ядро і периферію. Наприклад, у межах міждисциплінарної програми другого (магістерського) рівня «Усний і письмовий переклад у сфері міжнародних відносин» студенти опановують насамперед ті одиниці, що формують ядро інституційної комунікації та прямо пов'язані з вимогами євроінтеграційного вектора.

До ядра належать назви актів і процедур (*regulation* → *регламент – акт прямої дії*).

Наприклад:

Regulation (EU) No ... → Регламент (ЄС) № ...;
directive → директива – зобов'язує досягти результату з подальшою імплементацією;

decision → рішення – адресоване визначеним суб'єктам;

transposition/implementation → транспозиція/імплементація – перенесення норм у національне право),

інституційні назви (European Council → *Європейська рада – зібрання глав держав/урядів;*

Council of the EU → *Рада ЄС – формат міністрів держав-членів;*

High Representative → *Високий представник.*

Сюди ж належать ключові одиниці євроінтеграційної терміносистеми:

acquis – «правовий доробок Союзу»;
approximation of legislation → *наближення законодавства (гармонізація норм).*

Їхня сутність полягає в тому, що вони визначають жанрові рамки, правовий ефект і коло адресатів документів, тому правильне відтворення цих назв забезпечує і змістову точність, і жанрову відповідність.

Від цього підґрунтя природно перейти до пояснення ролі цифрового середовища. Цифрове середовище – це інтегрована сукупність технічних засобів, програмних сервісів, даних і правил взаємодії (платформи, корпуси, редактори, системи керування версіями та контролю якості), що забезпечує створення, оброблення, зберігання й спільне використання мовних і перекладацьких ресурсів у реальному часі.

У науковій та політичній літературі поняття «цифрове середовище» увійшло в широкий вжиток наприкінці 1990-х-2000-х років і у 2010-х було закріплене на рівні міжнародної та європейської політики цифровізації й освіти. У перекладознавстві це поняття часто розуміють через цифрові корпуси – які забезпечують аналітичні дані про частотність, контекстуальне вживання та жанри – та як середовище професійної діяльності перекладача, яке включає ТМ-системи, термінологічні бази, комунікативні онлайн-інструменти та платформи для спільного редагування, (Lemish et al., 2020: 242).

Ближча периферія охоплює економіко-правові та дипломатичні одиниці, що часто перетинаються з політологічним і правничим дискурсами: *alignment* (узгодження політик/норм), *conditionality* (умовність підтримки, прив'язка до критеріїв), *joint communication* (спільна кому-

нікація ЄК і Високого представника), *restrictive measures* → обмежувальні заходи (офіційна назва санкційного режиму).

Ці приклади ми подаємо з двох причин: по-перше, вони репрезентують найбільш уживані вузли терміносистеми, без яких неможлива робота з текстами Союзу; по-друге, саме в цих випадках часто виникають мовно-жанрові неузгодженості – кальки, плутанина між інституційними назвами (*European Council* ≠ *Council of the EU*), зсув модальності (*may* як «може» замість «уповноважена/ухвалює») – що суперечить вимозі міжмовної еквівалентності та знижує правову точність документа.

Теоретичний вузол 1 (уніфікація та варіативність). Євроінтеграційний вектор вимагає стійкої відповідності між мовами, отже – одного усталеного еквівалента в межах жанру й правового ефекту (опора на *Interinstitutional Style Guide*, IATE). Національна практика історично культивує варіанти («узгодження/гармонізація», «санкції/обмежувальні заходи»), що легко переноситься в переклад без перевірки джерел.

Приклад. *restrictive measures* → «обмежувальні заходи» (офіційна назва режиму), *approximation of legislation* → «наближення законодавства» (а не довільна «гармонізація»).

Мовно-жанрова неузгодженість. Неперевірена варіативність розхитує жанрову формулу (*consideranda*, *operative part*) і суперечить вимозі міжмовної еквівалентності.

Навчальний висновок. У магістерській програмі студенти фіксують ядрові відповідники та правила їх уживання, перевіряють кожен термін за IATE й вирівнюють формульні кліше за *Interinstitutional Style Guide*; у підсумку закріплюють єдиний еквівалент у глосарях групи.

Особливість терміносистеми міжнародних відносин – її міждисциплінарність і багатомовна нормованість: значення фіксуються між правом та дипломатією і мають збігатися в різних мовах. Водночас важливо дотримуватися формально-стилістичних вимог, які регламентують офіційні найменування інституцій, правила використання великої літери, нумерацію актів і формульні кліше (наприклад, *having regard to* – «беручи до уваги», *whereas* – «враховуючи, що», *takes note, given* – «беручи до відома»). Окремого значення набуває інтертекстуальність – система посилань на попередні акти, яка забезпечує послідовність і узгодженість нормативних текстів. Майбутні перекладачі опановують ці формульні конструкції, правила оформлення та інтертекстуальні зв'язки, що гарантує жанрову відповідність і єдине тлумачення норм у межах євроінтеграційного вектора.

Проблематика поля постає там, де зіштовхуються мовні системи та правові традиції. На нашу думку, заслуговує окремої уваги полісемія і міжгалузеві зсуви: *sanction* у міжнародних текстах – це обмежувальні заходи (а не завжди «санкції»), *resolution* в ООН – резолюція, тоді як «постанова» в українській практиці має інший статус; *presidency of the Council* – головування Ради (шестимісячна ротація), не «президентство». Тут ризики спричиняють кальки, змішування назв інституцій (*European Council* ≠ *Council of the EU*), варіативність перекладів без опори на джерела та відтворення модальності (*shall/must/may*) поза жанровими нормами.

Крім термінологічних розбіжностей, складності спричиняє також модальність, яка є окремим джерелом перекладацьких помилок і стилістичних зсувів. Наприклад: *Member States shall ensure that...* → «Держави-члени мають забезпечити/забезпечують, що...» (залежно від жанру і контексту норми); *Applicants must submit...* → «Заявники повинні подати/подають ...» (підвищений імператив); *The Commission may adopt...* → «Комісія може ухвалити ...» (дозвіл або повноваження). Водночас у директивах допустима певна варіативність формулювання імперативу (щоб залишити простір для імплементації), тоді як у регламентах модальність має фіксований і безпосередній характер дії.

Поза термінологічним полем слово втрачає свій спеціалізований статус або змінює обсяг значення. Це відбувається тоді, коли воно виходить за межі галузевого контексту й починає тлумачитися за загальною логікою. Наприклад: *facility* у фінансових механізмах означає «інструмент» чи «механізм підтримки» (*Recovery and Resilience Facility*), тоді як у загальній мові – «споруда» або «установа»; *measure* у правових текстах – «захід» (наприклад, *restrictive measures*), тоді як у побутовому контексті – «міра» чи «вимір»; *implementation* у праві – «імплементація» (виконання норми), але поза юридичним полем часто зводиться до «впровадження». Такі зсуви призводять до втрати терміновості, розмиття меж поняття й порушення міжмовної еквівалентності. Крім того, між вимогою єдиного терміна (узгодженість із IATE та *Interinstitutional Style Guide* у межах євроінтеграційного вектора) і реальною варіативністю в національній практиці виникає напруга; між швидкістю цифрових засобів та юридичною відповідальністю – ще одна неузгодженість; між мультидисциплінарністю предмета і фрагментацією курсів – третя. З огляду на зазначене, філологічні засади підготовки вибудовуються від жанро-

вої логіки до конкретної текстотворчої практики: розрізнення регламентів, директив, рішень і рекомендацій задає макроструктуру тексту й очікувані маркери; далі конкретизуються норми офіційного стилю (нейтральність і точність формулювань, уникнення тавтології, контроль синтаксичної складності, уніфікація формульних конструкцій і коректність посилань), прагматичний вимір («institutional voice», протокольна ввічливість, збереження правових наслідків), а термінологічна культура забезпечує прозоре визначення термінів, узгодженість еквівалентів та роботу з автентичними контекстами. Врешті, текстоцентрична практика – системний добір EN↔UKR фрагментів із жанровою розміткою, вправи на корекцію модальності (shall, must, may) та уніфікацію формулювань – стає засобом досягнення жанрової й прагматичної відповідності у вимірах євроінтеграційного вектора.

Побудована ієрархія «ядро ↔ периферія» та окреслені ризики перекладу потребують методичної підтримки в навчальному процесі; з огляду на це логічним є перехід до розгляду цифрового освітнього середовища як інструментальної основи для стійкого відтворення жанрових і термінологічних рішень.

Цифрове освітнє середовище у цій логіці виконує функцію опори, а не самоцілі. Відкриті корпуси та колекції автентичних текстів надають перевірені приклади й контексти, авторитетні словники та термінологічні ресурси уніфікують норму, а спільне редагування (з розподілом ролей автора, редактора й рецензента та короткими рефлексивними нотатками) формує відповідальну командну комунікацію і робить рішення відтвореними.

Теоретичний вузол 2 (*швидкість цифрових інструментів/ШІ та юридична відповідальність і жанрова дисципліна*). Автоматизація перекладу (чернеткові переклади, автопідстановки, машинні підказки) значно пришвидшує роботу перекладача, однак не забезпечує жанрової точності та правої узгодженості. Інституційні тексти вимагають перевіреної модальності, стабільної термінології та точних референцій. Приклад. Системи машинного перекладу (MT, LLM) пропонують варіанти на кшталт «Комісія може приймати», тоді як у регламенті нормативно закріплюється «Комісія ухвалює»; *presidency* автоматично перекладається як «президентство» замість «головування Ради».

Мовно-жанрова неузгодженість. Алгоритмічні шаблони спотворюють модальність (*may* як «може» замість «уповноважена/ухвалює») і статусні назви, що порушує жанрову норму та знижує юридичну точність тексту.

Водночас цифрове освітнє середовище виконує іншу функцію – не замінює перекладача, а підтримує навчальний процес. Воно забезпечує доступ до автентичних корпусів, термінологічних баз, функцій спільного редагування та версіонування, що формує навички перевірки модальності, точності термінів і стилістичної відповідності.

Навчальний висновок. Допускається використання машинного перекладу на етапі чернетки, але обов'язковими залишаються: верифікація модальності (наприклад, *may adopt* → «може ухвалити» / «уповноважена ухвалити» залежно від жанру), корекція статусних назв (*presidency of the Council* → «головування Ради»), редагування з опорою на *Interinstitutional Style Guide*, IATE та автентичні тексти.

Теоретичний вузол 3 (*мультидисциплінарність предмета та фрагментація курикулуму*). Міжнародні відносини поєднують право, економіку, політологію й дипломатію; підготовка перекладача має зводити ці компоненти в єдину текстоцентричну траєкторію (жанр → термін → формула). Фрагментарність курсів може послаблювати цілісність підготовки. Приклад. В аудиторії відпрацьовують юридичні дефініції, але під час усного брифінгу не відтворюються кліше (*takes note, expresses concern*), у письмі плутаються «Європейська рада»/«Рада ЄС». Мовно-жанрова неузгодженість. Виникає інтерференція жанрів і термінів, втрачається «institutional voice», зростає кількість помилок у посилальній культурі. Навчальний висновок. Щоб зняти фрагментацію, завдання вибудовуються як траєкторія: аналіз жанрів → письмове відтворення → усний брифінг із тими самими формулами (наприклад, *takes note, expresses concern*) та чітким розведенням інституційних назв (Європейська рада ≠ Рада ЄС).

Висновки. Проведений аналіз засвідчив, що узгодження євроінтеграційного вектора з термінологічним полем і цифровим освітнім середовищем забезпечує точність і жанрову відповідність перекладів інституційних текстів. Визначення ключових понять дало змогу виявити основні чинники якості – джерельну верифікацію, нормування модальності та контроль інтертекстуальних формул – і окреслити три типи неузгодженостей: між уніфікацією термінів та національною варіативністю; між технологічною швидкістю й юридичною відповідальністю; між мультидисциплінарністю предмета та фрагментацією навчальних траєкторій. Для їх подолання необхідне системне поєднання авторитетних джерел, жанрових шаблонів і процедурного контролю редакцій.

Перспективи подальших розвідок убачаємо в таких напрямках: (1) розбудова EN↔UKR корпусної бази для нормативних жанрів у співпраці з національними лінгвістичними центрами та провідними університетами, запровадження рубрик оцінювання жанрової відповідності у навчальних і дослідницьких проєктах; (2) розроблення методів напівавтоматичної верифікації модальності та інституційних назв за участі фахівців з обчислювальної лінгвістики й впровадження протоколів безпечного застосування ШІ-засобів у парт-

нерстві з регуляторними структурами у сфері цифрової етики; (3) стандартизація термінологічного врядування (госарії, політика варіантності, контроль змін) з опорою на ресурси Національної комісії зі стандартів у сфері освіти та науки й інтеграція цих рішень із системами версіонування документів.

Реалізація цих напрямів сприятиме формуванню сталих інституційних механізмів управління знаннями й підвищить надійність публічної комунікації у сфері міжнародних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк В. Інтеграція вищої освіти України в європейський освітній простір для розвитку людського капіталу. Журнал європейської економіки. 2021. № 3 (78) С. 573-595 URL: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1554>
2. Білецька О. Лінгвістичний супровід міжнародної діяльності. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти, 2020. № 6. С. 197-206 <https://doi.org/10.31866/2616-745x.6.2020.218789>
3. Грабовенко Н. Міжнародні стандарти імплементації автономії закладів вищої освіти. Аспекти публічного управління. 2021. Т. 9. № 1 С. 44-49 <https://doi.org/10.15421/152103>
4. Гринько О. С., Коваленко О. В. Чинники, що зумовлюють буквалізми. Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Ізмаїл, 6 жовтня 2023 р.): у 2 ч. 2023. Ч. 1. С. 47-49 URL: <http://www.economics.in.ua>
5. Дзюбановська І. А. Стратегії усного перекладу в дипломатичному дискурсі. Актуальні питання гуманітарних наук, 2023. № 69. С. 170-175 <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-1-24>
6. Дишук А. О. Мовна політика як фундамент національної ідентичності. Молодий вчений 2023
7. Конопляник Л. М. Інноваційні технології у викладанні англійської мови у вищій школі. Національна ідентичність в мові і культурі: збірник наукових праць. К.: Талком 2020 С. 258-261
8. Куделько З. Б., Богатирець В. В. Специфіка підготовки фахівців з дипломатичного перекладу в контексті тенденцій глобалізації. Академічні візії, 2024. Вип. 36. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13949042>
9. Наумова Ю. С., Комісаров К. Ю. Формування психологічної компетентності усного перекладача (на прикладі японської мови). Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія, 2024. № 40. С. 57-70 <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49972>
10. Притиченко Г. Сучасні тенденції у перекладознавстві та їх вплив на роботу перекладача. Молодий вчений, 2021. № 12(100). С. 222-225 <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-12-100-45>
11. Пришупа Ю. Специфіка мовної підготовки в умовах освітньо-інформаційного середовища технічного університету. Науковий журнал «Інноваційна педагогіка», 2022. № 2(54). С. 197-201 URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/54/part_2/39.pdf
12. Український дипломат: всебічна мовна компетентність і перекладацький професіоналізм Навчально-науковий інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка. URL: <https://www.iir.edu.ua/news/ukrayinskyu-dyplomatyvsebichna-movna-kompetentnist-i-perekladatskyu-profesionalizm>
13. Юськів Б., Карпчук Н. Чинники мультилінгвізму держав-членів Європейського Союзу. Історико-політичні проблеми сучасного світу, 2021. № 43. С. 136-145 <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-54>
14. Mirza C. Translators of the Future: What Skills Do You Need. GALA Globalization and Localization Association, 6 June 2017 URL: <https://www.gala-global.org/blog/translators-futurewhatskills-do-you-need>
15. Lemish N. Y., Aleksieieva O. M., Denysova S. P., Matvieieva S. A., Zernetska A. A. Linguistic corpora technology as a didactic tool in training future translators. Information Technologies and Learning Tools, 2020. № 79(5). P. 242

REFERENCES

1. Antoniuk, V. (2021). Intehratsiia vyshchoi osvity Ukrainy v yevropeyskyi osvitnii prostir dlia rozvytku liudskoho kapitalu [Integration of Ukraine's higher education into the European Education Area for human capital development]. Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky, 20 (3[78]), 573-595. <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1554>
2. Biletska, O. (2020). Linhvistychnyi suprovod mizhnarodnoi diialnosti [Linguistic support of international activities]. Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty, (6), 197-206. <https://doi.org/10.31866/2616-745x.6.2020.218789>
3. Hrabovenko, N. (2021). Mizhnarodni standarty implementatsii avtonomii zakladiv vyshchoi osvity [International standards for implementing university autonomy]. Aspekty publicnogo upravlinnia, 9(1), 44-49. <https://doi.org/10.15421/152103>
4. Hrynko, O. S., & Kovalenko, O. V. (2023). Chynnyky, shcho zumovliuiut bukvalizmy [Factors causing literalism in translation]. Suchasni vyklyky ta aktualni problemy nauky, osvity, tekhnolohii i suspilstva: zbirnyk tez mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Izmail, 6 zhovtnia 2023 r.) (Part 1, pp. 47-49). Izmail: CFEND. <http://www.economics.in.ua>
5. Dziubanova, I. A. (2023). Stratehii usnogo perekladu v dyplomatychnomu dyskursi [Oral interpreting strategies in diplomatic discourse]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, (69), 170-175. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-1-24>

6. Dyshuk, A. O. (2023). Movna polityka yak fundament natsionalnoi identychnosti [Language policy as the foundation of national identity]. *Molodyi vchenyi*. (2023).
7. Konoplianyk, L. M. (2020). Innovatsiini tekhnologii u vykladanni anhliiskoi movy u vyshchii shkoli [Innovative technologies in teaching English at university]. In O. H. Shostak (Ed.), *Natsionalna identychnist v movi i kulturi: zbirnyk naukovykh prats* (pp. 258-261). Kyiv: Talkom.
8. Kudelko, Z. B., & Bohatyrets, V. V. (2024). Spetsyfika pidhotovky fakhivtsiv z dyplomatychnoho perekladu v konteksti tendentsii hlobalizatsii [Training diplomatic translators in the context of globalization trends]. *Akademichni vizii*, (36). <https://doi.org/10.5281/zenodo.13949042>
9. Naumova, Yu. S., & Komisarov, K. Yu. (2024). Formuvannia psykholohichnoi kompetentnosti usnogo perekladacha (na prykladi yaponskoi movy) [Developing the interpreter's psychological skill set (the case of Japanese)]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo lnhvistychnoho universytetu. Serii: Pedagogika ta psykholohiia*, 40, 57–70. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49972>
10. Prytychenko, H. (2021). Suchasni tendentsii u perekladoznavstvi ta yikh vplyv na robotu perekladacha [Current trends in translation studies and their impact on translators' work]. *Molodyi vchenyi*, 12(100), 222-225. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-12-100-45>
11. Pryshupa, Yu. (2022). Spetsyfika movnoi pidhotovky v umovakh osvitho-informatsiinoho seredovyscha tekhnichnogo universytetu [Specifics of language training within a technical university's educational-information environment]. *Innovatsiina pedagogika*, 2(54), 197-201. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/54/part_2/39.pdf
12. Ukrainyskyi dyplomats: vsebichna movna kompetentnist i perekladatskyi profesionalizm [Ukrainian diplomat: comprehensive language competence and professional translation skills]. [Elektronnyi resurs]. Navchalno-naukovyi instytut mizhnarodnykh vidnosyn KNU imeni Tarasa Shevchenka. – Rezhym dostupu: <https://www.iir.edu.ua/news/ukrayinskyi-dyplomats-vsebichna-movna-kompetentnist-i-perekladatskyi-profesionalizm> (data zvernennia: 29.09.2025).
13. Yuskiv, B., & Karpchuk, N. (2021). Chynnyky multylinhvizmu derzhav-chleniv Yevropeiskoho Soiuzu [Determinants of multilingualism in EU member states]. *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu*, (43), 136-145. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-54>
14. Mirza, C. (2017, June 6). Translators of the Future: What Skills Do You Need. GALA – Globalization and Localization Association. <https://www.gala-global.org/blog/translators-futurewhatskills-do-you-need>
15. Lemish, N. Y., Aleksieieva, O. M., Denysova, S. P., Matvieieva, S. A., & Zernetska, A. A. (2020). Linguistic corpora technology as a didactic tool in training future translators. *Information Technologies and Learning Tools*, 79(5), 242.

Дата першого надходження статті до видання: 27.02.20256
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

